

MALVARLIĞININ DONDURULMASINA İLİŞKİN UYGULAMA REHBERİ

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU BAŞKANLIĞI
2022

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1.....	1
1.1. REHBERİN AMACI	1
1.2. GİRİŞ	1
1.3. GENEL KAVRAMLAR	2
1.3.1. Malvarlığı:	2
1.3.2. Fon	2
1.3.3. Malvarlığının Dondurulması	2
BÖLÜM 2.....	2
2.1. MALVARLIKLARININ DONDURULMASININ UYGULANMASI.....	2
2.2. MALVARLIĞI DONDURULDUKTAN SONRA İZLENEN SÜREÇ	3
2.2.1. Dondurma İşlemleri	4
2.2.2. Dondurma İşleminin Gerçekleştirilmesinde Tereddütlü Haller	5
2.3. DONDURULAN MALVARLIKLARINA ERİŞİM İZİNİ VERİLMESİ.....	6
2.3.1. Genel Hususlar	6
2.3.2. Banka veya Diğer Finans Kurumlarındaki Hesapların Kullanılması.....	7
2.3.3. Kıymetli Evrak Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması.....	8
2.3.4. Kiralık Kasa Mevcutları Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması	8
2.3.5. Taşınır, Taşınmaz veya Şirketlerdeki Ortaklık Payları Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması	8
2.4. DENETİM VE CEZA	9
BÖLÜM 3.....	11
MALVARLIĞI DONDURMA KARARLARININ UYGULANMASI KONUSUNDA SIKÇA SORULAN SORULAR VE CEVAPLARI.....	12

BÖLÜM I

1.1 REHBERİN AMACI

Bu rehberin amacı, “*Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*”in “*Başkanlığın Görev ve Yetkileri*” başlıklı 16’ncı maddesinin (i) ve (j) bentleri uyarınca nezdinde malvarlığı kaydı tutulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının dondurma kararına uygun hareket edip etmediği konusunda oluşabilecek belirsizliklerin giderilmesi ve dondurulan malvarlığının yönetiminin, Kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi ile söz konusu malvarlığının dondurulması kararlarının etkin ve eksiksiz bir şekilde uygulanmasıdır.

1.2 GİRİŞ

Terörizm, küresel boyutlara ulaşan etkileri ile barış ve güvenlik bağlamında hem ülkemizi hem de diğer dünya ülkelerini ciddi derecelerde tehdit etmeye devam etmektedir. Küresel terörizmin ulaştığı uluslararası boyut da göz önüne alındığında, terör örgütlerinin varlıklarının devamını sağlamak ve eylemlerini yürütebilmek adına finansmana ihtiyaç duydukları, bu ihtiyacı karşılamak için de yasal ve yasal olmayan birçok faaliyet ve yöntemlere başvurdukları görülmektedir.

Günümüz finansal sistemleri, küreselleşen bir ortamda ülkeler arası bir şekilde genişleyerek tüm dünyayı saran yapılar haline dönüşmüştür. Bununla beraber, uluslararası seyahatlerin önündeki engellerin kaldırılması, organize suçlarda meydana gelen artış, suç gelirlerinin yasal görünüme kavuşturulmasında kullanılan teknolojik yenilikler ve bankacılık sistemi ve para transfer hizmetlerindeki çeşitlilik ve kolaylıklar büyük tutarlardaki kaydi paranın sınır gözetmeksizin transfer edilebilmesine imkân sağlamıştır. Terör örgütlerinin elde etmiş oldukları finansmanın küresel ölçekte ulaştığı miktarın boyutu, bunların finansal kaynak sağlamada organize suç örgütleri ile olan ilişkilerinin gittikçe artması ve bu ilişkilerin küresel tehdit boyutuna ulaşması, terörizmin finansmanı konusunun küresel bir problem haline gelmiş olduğunun en bariz göstergeleridir.

Böyle bir ortamı değerlendirmek isteyen terör örgütleri bu avantajlardan yararlanmakta, diğer suç örgütleri ve terör örgütleri ile finansman sağlama ve gelir elde etme faaliyetlerini zaman zaman birleştirmek suretiyle bu faaliyetlerden kazandıkları gelirleri başka ülkelere transfer edebilmektedirler.

Terörizmin finansmanı ile mücadele amacıyla ülkemizde, 6415 sayılı Kanun yürürlüğe girmiş ve bu Kanun ile birlikte bir önleyici tedbir olarak malvarlığı dondurma mekanizması geliştirilmiştir. Bu Kanun kapsamında; teröristlere, terörist eylemlere veya terör örgütlerine doğrudan ya da dolaylı olarak finans sağlandığı hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden Ülkemizce resen veya yabancı devletlerin talebi üzerine (BMGK’nın 1373 sayılı Kararı uyarınca) ilgili kişi, kuruluş ve organizasyonlar hakkında malvarlıklarının dondurulması kararı uygulanır.

6415 sayılı Kanun kapsamında ayrıca; BMGK’nın 1267 ve müteakip sayılı Kararları ile listelenen kişi, kuruluş ve organizasyonlar hakkında Ülkemizce derhal malvarlıklarının dondurulması kararı uygulanır.

Diğer taraftan 7262 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile birlikte; kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik ilgili BMGK Kararlarına konu kişi ve kuruluşlar ile bunlar tarafından yönetilen veya bunlar hesabına hareket eden kişi ve kuruluşlar hakkında da malvarlıklarının dondurulması kararı uygulanır.

1.3. GENEL KAVRAMLAR

1.3.1. Malvarlığı: Kanunda “*bir gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değer*”,

Yönetmelikte ise “*bir gerçek veya tüzel kişinin kısmen veya tamamen mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve her türlü gelir ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hâsıl olan menfaat ve değer*” şeklinde ifade edilmiştir.

1.3.2. Fon: Kanunda “*para ve ya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge*”,

Yönetmelikte ise “*her ne suretle elde edilmiş olursa olsun para veya değeri para ile temsil edilebilen banka kredisi, banka ve seyahat çeki, havale, menkul kıymet, hisse senedi, teminat, tahvil, bono, poliçe, kredi mektubu ve benzeri kıymetler ile taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi, her türlü mal, hak, alacak ve bunlar üzerinde bir mülkiyet hakkını veya menfaati tevsik ve temsil eden elektronik veya dijital ortamdakiler de dâhil olmak üzere her türlü belge*” olarak nitelendirilmiştir.

1.3.3. Malvarlığının Dondurulması: Kanunda “*Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanması*”,

Yönetmelikte ise “*Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen kaldırılması veya Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılmasına izin verilen işlemler çerçevesinde kısıtlanmasını*” şeklinde ifade edilmiştir.

BÖLÜM II

2.1. MALVARLIKLARININ DONDURULMASININ UYGULANMASI

- ✚ 6415 sayılı Kanun ile 7262 sayılı Kanun hükümlerine göre alınan malvarlığı dondurma kararları ve bu kararların kaldırılmasına ilişkin kararlar Resmi Gazete 'de yayımlanır.
- ✚ Bu kararlar yayım tarihi itibarıyla hakkında malvarlığı dondurma kararı verilmiş kişi, kuruluş veya organizasyonlara tebliğ edilmiş sayılır. Ayrıca ilgili karar, hakkında

malvarlığı dondurma kararı verilmiş kişi, kuruluş ve ya organizasyonlardan Türkiye’de bulunanların resmi kayıtlardaki adreslerinden birine de bilgi mahiyetinde iletilir.

- ✚ Malvarlığı dondurma kararları ve bu kararların kaldırılmasına ilişkin kararlar Resmi Gazetede yayımı ile birlikte hukuki sonuçlarını doğurmaktadır.

Kişinin malvarlıklarını dönüştürme, transfer etme, ortadan kaldırma, tüketme gibi malvarlığının kaçırılmasına yönelik eylemlerinin engellenmesi amacıyla malvarlığı dondurma kararı, nezdinde malvarlığı tutanlarca derhal uygulanmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

- ✚ Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları; nezdinde malvarlığı kaydı bulunuyor ise dondurulan malvarlığına ilişkin bilgileri talep tarihinden itibaren **yedi gün (7)** içinde Başkanlığa bildirir.
- ✚ Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarından nezdinde malvarlığı bulundurmayanların Başkanlığa bildirimde bulunma zorunluğu bulunmamaktadır.
- ✚ Başkanlık her türlü hesap, hak ve alacakların dondurulmasını sağlamak üzere, malvarlığının dondurulması kararlarını ilgili banka veya diğer finansal kurumlara online özel ağ, posta kanalı vb. teknik iletişim araçlarının kullanılması suretiyle derhal bildirmektedir. Söz konusu kararlar bildirim tarafınızca alınması ile birlikte derhal uygulanmalıdır.

2.2. MALVARLIĞI DONDURULDUKTAN SONRA İZLENEN SÜREÇ

Dondurulmasına karar verilen malvarlığının yönetimi, ilgili gerçek veya tüzel kişiye aittir. Ancak malvarlığı dondurulan kişiler bu malvarlığının;

- Ortadan kaldırılmasına,
- Tüketilmesine,
- Dönüştürülmesine,
- Transferine,
- Devir ve temlik edilmesine,
- Diğer tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar.

Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonlar Başkanlığın internet sitesinde listeler halinde yayımlanır. Kararların kaldırılması halinde bu kişi, kuruluş veya organizasyonlar söz konusu listelerden çıkarılır.

- ✚ Malvarlığının dondurulması işlemi, malvarlığı değerinin azalması veya yok olmasının önlenmesi amacıyla uygulanan bir tedbirdir. Bu tedbir nedeniyle kişilerin mülkiyet hakkının zedelenmemesi için esasen ilgili kişi tarafından yönetilmesi öngörülmüştür. Yani yukarıda yasaklanan işlemler belli şartlar doğrultusunda yapılabilecektir.

- ✚ Malvarlığı dondurulan gerçek kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının asgarî geçimlerini sağlamak veya ticari işletmeler ve diğer tüzel kişilerin faaliyetlerine devam edebilmelerini temin üzere aşağıdaki işlemler **Başkanlığın izni ile yapılabilir:**

- Taşınmazlar ile kara, deniz ve hava ulaşım araçları gibi taşınırlar üzerinde sair kişiler lehine aynı veya şahsi hak tesisi,*
- Banka veya diğer finans kurumlarındaki hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,*
- Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,*
- Kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,*
- Şirketlerdeki ortaklık payları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,*
- Kiralık kasa mevcutları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,*
- Ticari işletme veya diğer tüzel kişilerin mal ve hizmet alım satımı ile bakım, işletim, onarım giderleri, defter ve belgelerinde kayıtlı borçlar, kira, kredi, kayyum hizmeti, sigorta primi, avukatlık ücreti, ücret ve maaş gibi zorunlu ödemelerin gerçekleştirilmesi,*

- ✚ Bu izinler belirlenen kişi veya kişilere, belirli koşullar veya sınırlar dâhilinde **bir defaya mahsus ya da süreli** olarak verilebilir.

- ✚ Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlara dondurma kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme ancak bu kişilere ait bir banka hesabına yapılabilir.

- ✚ Malvarlığı dondurulan kişinin merkezi veya şubesi Türkiye’de bulunan bir bankada hesabı yoksa Başkanlık tarafından kişi adına hesap açılarak ilgili ödemeler bu hesaba yaptırılır.

2.2.1. Dondurma İşlemleri

- ✚ Banka ve diğer mali kurumlardaki malvarlıkları için iş ilişkisinin türü, müşteri/hesap numarası ile hak ve alacakların miktar/tutar ya da bakiye bilgileri Başkanlığa gönderilir.
- ✚ Malvarlığı dondurma kararına konu kişi, kuruluş veya organizasyonların üçüncü kişiler ile müştereken sahip oldukları hesapların tamamı dondurulur. Dondurulan hesapların diğer hissedarları bu hesaplar üzerindeki haklarını ve bunların dayanağına ilişkin bilgi ve belgeleri Başkanlığa bildirirler. Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonlar, müşterek hesapların diğer hissedarlarına olan borçlarını Başkanlıkça izin verilmesi halinde banka hesabı üzerinden öderler.

2.2.2. Dondurma İşleminin Gerçekleştirilmesinde Tereddütlü Haller

- ✚ Nezdinde malvarlığı kaydı tutan kişi, kurum ve kuruluşlarca; dondurma kararı eklerinde yayımlanan ve Başkanlığın internet sitesinde de güncel haline yer verilen listede bulunan bir kişinin ayırt edici bilgisi (*doğum tarihi, doğum yeri, pasaport veya ulusal kimlik numarası gibi*) bulunmaması halinde bu kişinin ismiyle veya kullandığı/bilinen diğer adlarıyla eşleşenlerin malvarlıkları dondurulur.
- ✚ Malvarlığı dondurulan kişilerce kendisinin ilgili Karar ile listelenen kişi olmadığı, ya da isim benzerliği, yanlış veya eksik kimlik bilgileri gibi sebeplerle hatalı dondurma işlemi yapıldığının iddia edildiği durumlarda, iddia sahibinin gerekçeleriyle birlikte varsa ilgili belgelerin de eklenmesi suretiyle yazılı olarak Başkanlığa başvuruda bulunması gerekmektedir. Başkanlık tarafından itirazın uygun görülmesi halinde durum, ilgili uygulayıcılara ivedilikle bildirilerek hatalı dondurma işleminin düzeltilmesi sağlanır.
- ✚ Dondurulmasına karar verilen bir malvarlığı üzerinde tasarruf yetkisi ancak Başkanlığın vereceği izin ile kullanılabilir. Başkanlıkça izin verilen haller dışında, malvarlığı dondurulanlar bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar. Uygulayıcılar da bu tür işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlayamaz veya kolaylaştırılmazlar.
- ✚ Dondurulan malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi hâlinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir. Bu nedenle dondurulan malvarlıklarından elde edilecek faiz, kar payı, temettü ve diğer her türlü gelirlere Başkanlığın izin verdiği haller dışında erişim mümkün değildir.

Örnek 1

Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen ABC’nin XYZ bankasında malvarlığı bulunmadığı bilgisi yedi gün içerisinde banka tarafından Başkanlığa bildirilmiştir. Daha sonraki bir tarihte XYZ bankasına malvarlığı dondurulan ABC adına EFT yoluyla para gelmiştir. Bu durumda, gelen EFT tutarı dondurulur ve durum ivedilikle Başkanlığa bildirilerek Başkanlığın talimatına göre hareket edilir.

Örnek 2

Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen ABC’nin XYZ bankasında sıfır bakiyeli bir hesabının bulunduğu, bunun dışında herhangi bir malvarlığının bulunmadığı tespit edilmiş olup banka tarafından Başkanlığa bildirimde bulunmaya gerek olmadığı görülmüştür. Daha sonraki bir tarihte malvarlığı dondurulan kişinin XYZ Bankasındaki hesabına bir havale/EFT gelmesi durumunda ise hesaptaki bu artış malvarlığının dondurulması hükümlerine tabi tutularak yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilmiştir.

Örnek 3

Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişinin XYZ bankasında bakiyeli vadeli mevduat hesabı bulunduğu banka tarafından yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilmiştir. Dondurma kararından sonra bu hesaba ilişkin olarak işleyen faiz de hesaba ilave edilir ve dondurma hükümlerine tabi tutulur.

2.3. DONDURULAN MALVARLIKLARINA ERİŞİM İZİNİ VERİLMESİ

2.3.1. Genel Hususlar

- ✚ İzin başvuruları, Başkanlığın internet sitesinde yayımlanan formlar ve tevsik edici belgelerin Başkanlığa tevdi edilmesi suretiyle gerçekleştirilir.
- ✚ Şahıs işletmeleri, ticaret şirketleri, tüzel kişiler veya tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlar Başkanlığın internet sitesinde yayımlanan formları doldurmak suretiyle yapacakları izin başvurularında;
 - a) *Son iki yıla ilişkin mali tablo, defter, belge ve kayıtları,*
 - b) *Bir yıl içerisinde yapmaları gereken ödemeleri aylık dönemler itibarıyla gösterir tablo ile bu ödemeleri tevsik edici belge ve kayıtları,*
 - c) *İzin kapsamında işlem yapılacak banka hesap bilgilerini,*
 - d) *Tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin kimlik belgesinin örneğini,*

Başkanlığa ibraz ederler.

İhtiyaç halinde belgelerin değerlendirilmesine ilişkin olarak yeminli mali müşavir, bağımsız denetçi veya Başkanlıkça uygun görülecek diğer birimler tarafından düzenlenecek raporlar Başkanlıkça talep edilebilir.

Başkanlık izin başvurusunun değerlendirilmesi sırasında BMGK’nın 1452 (2002) sayılı kararı ile müteakip kararlarında öngörülen prosedürleri de gözetir. Bu kapsamda Başkanlık tarafından uygun görülmesi halinde, tasarruf yetkisinin kullanılması için harcama tutarı ve dönemlerini içeren izin belgesi düzenlenir. Ayrıca Başkanlık tarafından belirli koşullar veya sınırlar dâhilinde bir defaya mahsus veya süreli olarak da izin verilebilir.

- ✚ Malvarlığı dondurulan gerçek kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının asgari geçimlerini sağlamak üzere Başkanlık tarafından belirlenen tutarda yıllık izin belgesi verilebilir. Verilen izin kapsamında gerçekleştirilen işlemler uygulayıcılar tarafından ivedilikle Başkanlığa bildirilir.

- ✚ Gerek görülen hâllerde verilen iznin kapsamı veya süresi değiştirilebilir veya verilen izin iptal edilebilir. Değişiklik veya iptal kararı, izin kararının bildirilmesinde uygulanan usul ve esaslara uygun olarak Başkanlıkça ilgili taraflara bildirilir.
- ✚ Ayrıca Başkanlık tarafından belirli koşullar veya sınırlar dâhilinde bir defaya mahsus veya süreli olarak da izin verilebilir.

2.3.2. Banka veya Diğer Finans Kurumlarındaki Hesapların Kullanılması

- ✚ Banka veya diğer finans kurumlarındaki hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması bakımından gerçek kişiler için Başkanlıkça izin belgesi düzenlenecektir. İzin belgesinde, işlem yapılabilecek finansal kurumun adı, şubesi ve hesap bilgileri belirtilir.
- ✚ Başkanlık tarafından bu kapsamda düzenlenen izin belgelerinin bir nüshası malvarlığı dondurulan kişiye verilir. Diğer nüsha ise nezdinde malvarlığı bulunduran ya da malvarlığı kaydı tutan kuruma Başkanlıkça intikal ettirilir.
- ✚ İzin belgesi alan kişiler ancak izin belgesinin aslını ilgili kuruma ibraz ederek işlem yapabilirler. İlgili kurum, kendisine müracaat eden kişinin işlemini yapmadan önce ibraz edilen izin belgesini kendisindeki nüsha ile karşılaştırarak teyidini yapar.
- ✚ Malvarlığı dondurulan kişi tarafından, izin belgesi olmaksızın veya izin belgesinde belirtilen işlemler dışında bir işlemin gerçekleştirilmesi için talepte bulunulması halinde, talebe konu işlem gerçekleştirilmez ve durum ilgili kurum tarafından ivedilikle Başkanlığa bildirilir.
- ✚ İlgili kurumlarca kişinin talebine göre izin belgesinde belirtilen koşullar dâhilinde topluca veya parçalar halinde nakit olarak ödeme yapılır. Parçalar halinde yapılan ödemelerde izin belgesinde belirlenen tutarın aşılması için banka/finansal kurumlar gerekli tedbirleri alırlar.
- ✚ İzin verilmesi halinde; vergi, resim, harç, kira, sosyal güvenlik primi gibi kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yapılacak zorunlu ödemeler ilgili kuruluşun banka hesabına yapılır. Bu izin kapsamında kişiye nakden ödeme yapılamaz. Ödemeye ilişkin masraflar dondurulan hesaptan karşılanır.

Malvarlığı dondurulan şahıs işletmeleri, ticaret şirketleri, tüzel kişiler veya tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlara dondurma kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme, ancak bunlara ait bir banka hesabına yapılabilir. Bu kapsamda malvarlığı dondurulan şahıs işletmeleri, ticaret şirketleri, tüzel kişiler veya tüzel kişiliği haiz olmayan kurum ve kuruluşlar, faaliyetlerinin devamını temin üzere mal ve hizmet alım satımı yaparken veya alacaklarının tahsilini yaparken nakit kabul edemezler. Bunlar tarafından yapılacak tüm tahsilatlar pos cihazları kullanılarak ya da banka hesapları üzerinden yapılabilir.

- ✚ Ayrıca, asgari geçim için verilen miktarın önemli bir bölümünü teşkil eden gıda haricindeki kira, konut kredisi, sağlık, eğitim, sigorta primi, avukatlık ve mahkeme masrafları gibi hususlarda gerçekleştirilecek ödemeler de banka hesapları üzerinden yapılır.

2.3.3. Kıymetli Evrak Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması

- ✚ Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyonlar kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisini ancak bu kıymetli evraka ilişkin olarak Başkanlıkça düzenlenen izin belgesi ile birlikte kullanabilirler.
- ✚ Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyonlara kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten sonra finansal kuruluşlar tarafından çek karnesi verilemez. Bu tarihten önce verilmiş olan çek karnelerine ilişkin bilgiler, resmi talebin kendilerine ulaşmasını takiben **vedi gün içinde** finansal kuruluşlar tarafından kendilerine yapılan bildirimde kullanılan tebliğ yöntemi kullanılarak Başkanlığa bildirilir. Yine bu tarihten sonra malvarlığı dondurulan kişi tarafından izin belgesi olmaksızın kendi namına veya hamiline düzenlenmiş bir çekin finansal kuruluş nezdinde tahsile verilmesi halinde çek ödenmez ve durum Başkanlığa bildirilir.

2.3.4. Kiralık Kasa Mevcutları Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması

- ✚ Kiralık kasa mevcutları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılmasına Başkanlıkça izin verilmesi halinde; kiralık kasa, malvarlığı dondurulan kişi ile banka görevlisi ve Başkanlıkça görevlendirilen kişinin nezaretinde açılır. Muhteviyatı tutanakla tespit edilir. Kiralık kasa içerisindeki malvarlığından Başkanlık izni çerçevesinde kişiye verilecek olan kısım alınarak kalan kısım kasada muhafaza edilir. Kasa muhteviyatı ile alınan kısma ilişkin tespitler bir tutanağa bağlanarak taraflarca imzalanır ve Başkanlığa intikal ettirilir.

2.3.5 Taşınır, Taşınmaz veya Şirketlerdeki Ortaklık Payları Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması

- ✚ Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyon; taşınır, taşınmaz veya şirketlerdeki ortaklık payının satışı işlemleri için satış bedeli ve alıcıya ilişkin vatandaşlık numarası, vergi kimlik numarası, isim, unvan ve adres bilgileri ile birlikte Başkanlığın internet sitesinde yayımlanan formları doldurmak suretiyle izin başvurusu yapar.
- ✚ Başkanlık gerek görmesi halinde malvarlığının satışına ilişkin izin başvurusunda işleme konu malvarlığının gerçek değerini tespit edebilmek amacıyla malvarlığı dondurulanlardan ekspertiz, bilirkişi ya da benzeri bir rapor talep edebilir.
- ✚ Başkanlık, başvuruyu uygun görmesi halinde düzenleyeceği izin belgesinin bir nüshasını alıcıya, bir nüshasını satıcıya, bir diğer nüshasını ise nezdinde malvarlığı bulunduran ya da malvarlığı kaydı tutan kuruluşa gönderir. İzin belgesinde ödemenin yapılacağı banka hesabına ilişkin bilgilere de yer verilir.

- ✚ İlgili kuruluş, izin belgesi ile kendisine müracaat eden kişinin işlemini yapmadan önce; izin belgesinin aslı üzerinden kendindeki nüsha ile teyidini yapar ve izin belgesinde belirtilen banka hesabına alıcı tarafından bedelin yatırılmış olduğunu tevsik eden dekontun aslını alır. Teyidi müteakiben devre ilişkin işlemler gerçekleştirilerek ilgili evrakın bir örneği Başkanlığa gönderilir.
- ✚ Malvarlığı dondurulanlar taşınır ve taşınmazların kiraya verilmesi ve benzeri hak tesisleri için, Başkanlığın internet sitesinde yayımlanan formları doldurmak suretiyle izin başvurusunda bulunabilirler. İzin başvurusunda taşınır veya taşınmazın kiraya verileceği kişinin vatandaşlık numarası, vergi kimlik numarası, isim, unvan ve adres bilgileri ile kira bedeline yer verilir.
- ✚ Başkanlık gerek görmesi halinde malvarlığının kiralanmasına ilişkin izin başvurusunda işleme konu malvarlığının gerçek değerini tespit edebilmek amacıyla malvarlığı dondurulanlardan ekspertiz, bilirkişi ya da benzeri bir rapor talep edebilir.
- ✚ Başkanlık, başvuruyu uygun görmesi halinde düzenleyeceği izin belgesinin bir nüshasını başvuruda bulunan kişiye, bir nüshasını da kiralayan kişiye gönderir. İzin belgesinde ödemenin yapılacağı hesaba ilişkin bilgilere yer verilir.
- ✚ Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyon; sözleşme metninin bir örneği, sözleşme gereğince karşılık olarak ödenmesi gereken para ve sair malvarlığı değerine, ödeme takvimine, ödemenin yapılacağı banka hesabına ilişkin bilgileri, hakkın tesis edildiği tarihten itibaren en geç on beş gün içinde Başkanlığa verir. Bu kapsamda yapılacak her türlü ödeme, ancak bu kişilere ait izin belgesinde belirtilen banka hesabına yapılabilir.
- ✚ Başkanlık, gerek gördüğü hâllerde malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması yönünde verdiği iznin kapsamını veya süresini değiştirebilir veya izni iptal edebilir. Değişiklik veya iptal kararı, izin kararının bildirilmesinde uygulanan usul ve esaslara uygun olarak Başkanlıkça ilgili taraflara bildirilir.

2.4. DENETİM VE CEZA

- ✚ Nezdinde malvarlığı bulunduran ya da malvarlığı kaydı tutan kişi, kurum ve kuruluşların dondurma kararına uygun hareket edip etmediği ve dondurulan malvarlığının yönetiminin ilgililerince Kanun hükümlerine uygun olarak yerine getirilip getirilmediği, gerektiğinde ilgili defter, belge ve kayıtlar üzerinde araştırma ve incelemelerde bulunmak suretiyle Başkanlıkça denetlenir. Başkanlık denetim görevini, denetim elemanları ve Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları vasıtasıyla yerine getirilecektir.
- ✚ Kanun hükümlerine göre malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha

ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, **altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası** verilir.

- ✚ Malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye **on bin Türk lirasından iki milyon Türk lirasına kadar idari para cezası** verilir. Ancak, bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi halinde işleme konu edilen miktardan az olamaz.
- ✚ Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara bu niteliklerini bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, **bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası** verilir.

BÖLÜM 3

MALVARLIğI DONDURMA KARARLARININ UYGULANMASINDA SIK SORULAN SORULAR VE CEVAPLARI

6415 sayılı Kanun'un "Dondurulan Malvarlığının Yönetimi" başlıklı 13'üncü maddesinin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü fıkraları:

"(1) Dondurulmasına karar verilen malvarlığının yönetimi, ilgili gerçek veya tüzel kişiye aittir. Ancak bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki işlemler hariç olmak üzere, malvarlığı dondurulan kişiler bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar. Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum veya kuruluşları da bu tür işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlayamaz ve kolaylaştıramazlar.

(2) Malvarlığı dondurulan gerçek kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının asgari geçimlerini sağlamak veya ticari işletmeler ve diğer tüzel kişilerin faaliyetlerine devam edebilmelerini temin etmek üzere;

a) Taşınmazlar ile kara, deniz ve hava ulaşım araçları gibi taşınırılar üzerinde sair kişiler lehine aynı veya şahsi hak tesisi,

b) Banka veya diğer finans kurumlarındaki hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,

c) Gerçek veya tüzel kişiler nezdindeki her türlü hak ve alacaklar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,

d) Şirketlerdeki ortaklık payları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,

e) Kiralık kasa mevcutları üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması,

f) Ticari işletme veya diğer tüzel kişilerin mal ve hizmet alım satımı ile bakım, işletim, onarım giderleri, defter ve belgelerinde kayıtlı borçlar, kira, kredi, kayyım hizmeti, sigorta primi, avukatlık ücreti, ücret ve maaş gibi zorunlu ödemelerin gerçekleştirilmesi, işlemleri Başkanlığın izniyle yapılabilir.

(3) Dondurulan malvarlığından ödenmesi gereken vergi, resim, harç, kira, sosyal güvenlik primi gibi kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yapılacak her türlü zorunlu ödemeler, izin alınmaksızın gerçekleştirilebilir. Ancak Başkanlık gerek görmesi hâlinde bu işlemleri de izne tabi tutabilir.” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Anlaşıldığı üzere **dondurulan malvarlığının yönetimi**, Başkanlığımızdan ilgili kanun hükümleri kapsamında ve belirlediği usullerde **izin almak koşuluyla** hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen **gerçek ya da tüzel kişiye aittir**.

Ayrıca, Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Dondurulan malvarlığının yönetimi” başlıklı 15’inci maddesinin 1, 11 ve 12’nci fıkralarında;

(1) Dondurulmasına karar verilen malvarlığının mülkiyeti ilgili gerçek/tüzel kişide kalmak üzere, malvarlığı maddedeki esaslar çerçevesinde Başkanlığın izniyle yönetilir.

(11)Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlara kararın yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme, ancak bu kişilere ait bir banka hesabına yapılabilir. Malvarlığı dondurulan kişinin merkezi/şubesi TR’de bulunan bir bankada hesabı yoksa Başkanlıkça kişi adına hesap açtırılır.

(12)Kanununun 12. maddesi 3. fıkrası uyarınca hakkında dondurulma kararı verilenlere borcu olduğunu bildiren kişiler, vadesi geldiğinde bu hesaba ödeme yaparlar. Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş ve organizasyonlar da borçlarını bu madde uyarınca izin verildiği kapsamda banka hesapları üzerinden öderler.” şeklinde hükümler yer almaktadır.

-SIKÇA SORULAN SORULAR VE CEVAPLAR-

1) **Malvarlığının dondurulması kararının uygulanmasında doğrudan veya dolaylı kontrol edilen kuruluşlar ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlar için ne şekilde aksiyon almamız gerekmektedir? Malvarlığı dondurulan tüzel kişilerin yönetim kurulu üyelerinin bireysel hesaplarına da malvarlığının dondurulması hükümleri işletilmeli midir? Malvarlığı dondurulan tüzel kişide %50'nin üzerinde ortaklığı bulunanların malvarlığı dondurulmalı mıdır? Malvarlığı dondurulan tüzel kişide %50'nin altında ortaklığı bulunup hâkim ortak olanların (en yüksek ortaklık payına sahip olanlar) malvarlığı dondurulmalı mıdır? Malvarlığı dondurulan tüzel kişide hâkim ortaklık payı olmayanların (%5, %25 vs.) malvarlıkları dondurulmalı mıdır?**

➤ Bilindiği üzere 6415 sayılı Kanun'un 5. 6. ve 7'nci maddeleri uyarınca kişi, kuruluş veya organizasyonlar hakkında **malvarlığının** dondurulması kararı verilmektedir. Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde malvarlığının tanımı yapılmış olup; bu tanıma göre **Malvarlığı:** "Bir gerçek veya tüzel kişinin;

1) *Mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,*

2) *Adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,"*

d) *Malvarlığının dondurulması: Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufları işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanmasını, ifade eder."* denilmektedir. Ancak, kanun hükmünde ifade edilen malvarlığının tanımı içerisindeki **doğrudan veya dolaylı kontrol** ifadelerinin anlamı ve kapsamının açıklanması gerekmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 329. maddesine göre Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir. Pay sahipleri, sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile şirkete karşı sorumludur. Limited şirketlerle ilgili olarak, TTK'nın 573. Maddesinde sorumluluğun sınırları belirlenmektedir. Buna göre, ortaklar, şirket borçlarından sorumlu olmayıp, sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle ve şirket sözleşmesinde öngörülen ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlüdürler.

Kontrol, bir başka şirket üzerinde belirleyici etki icra etmek, özellikle bu şirketin ticari politikalarını belirleme gücünü elinde tutmak şeklinde tanımlanabilecek olan kavram, Türk Ticaret Kanunu'nun 195 ila 206. Maddeleri arasında **hakimiyet** şeklinde yer almaktadır. Bir ortaklığın veya teşebbüsün, bir başka ortaklığa hakimiyet araçlarına göre hakimiyeti doğrudan veya dolaylı olabilir. Bir ortaklık, bir başka ortaklık veya teşebbüs üzerindeki hakimiyetini,

başkalarının aracılığına ihtiyaç duymadan bizzat kendisi tesis edebiliyorsa bu “**doğrudan hakimiyettir**. Örneğin; şirket, bir başka şirketin oy haklarının çoğunluğuna sahipse, onun yönetim organında karar alabilecek sayıda üyeyi aday gösterebiliyorsa veya bir sözleşmeyle doğrudan doğruya kendi başına o şirketin hakimiyetini ele geçirmişse bu hakimiyet doğrudan hakimiyettir. Doğrudan hakimiyet aynı zamanda tek başına hakimiyettir. Bir ortaklık, bir başka ortaklık üzerinden veya aracılığı ile hakimiyet tesis edebiliyorsa “dolaylı hakimiyet” söz konusudur. TTK’nın 195. Maddesinin 3. Fıkrası; “Bir hakim şirketin, bir veya birkaç bağlı şirket aracılığıyla bir diğer şirkete hakim olması, **dolaylı hakimiyettir**” şeklinde tanımlamıştır. Dolaylı hakimiyet, bağlı şirketler aracılığı ile olabileceği gibi, bağlı şirket konumunda olmayan üçüncü kişilerin ellerindeki kontrol vasıtalarını hakim şirketin emrine hazır tutmaları yoluyla da ele geçirebilir. TTK’nın 195. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendinde; “Bir ticaret şirketi, diğer bir ticaret şirketini, bir sözleşme gereğince veya başka bir yolla hakimiyeti altında tutabiliyorsa” düzenlemesine yer verilmiştir. Buna göre; hakimiyet, hakimiyet sözleşmesiyle tesis edilebileceği gibi, bentte başka bir yolla ibaresine yer verilmek suretiyle hakimiyet sözleşmesi dışında başka araçlarla da hakimiyet sağlanabilir. Örneğin, pay sahipleri sözleşmeleriyle de hakimiyet sağlanabilir. Madde gerekçesinde de belirtildiği gibi dolaylı hakimiyet, hakim olanların sayısına göre tek başına veya birlikte hakimiyet şeklinde görülebilir. Ayrıca, TTK’nın 203 ila 206. maddeleri arasında “Tam hakimiyet” ile “Kısmi hakimiyet” kavramlarına da yer verilmiştir.

A şirketi, B şirketi paylarının yüzde 80’ine sahip, B şirketi de C şirketinin paylarının yüzde 60’ına sahiptir. Bu durumda, A’nın, B üzerindeki hakimiyeti doğrudan ve C üzerindeki hakimiyeti dolaylı hakimdir. Zira A, B’yi hakimiyeti altında tuttuğundan, B’nin elindeki hisseler de A’nın kontrolü altındadır.

Ancak, hisse sahipliği her durumda “doğrudan kontrol” olarak değerlendirilmemelidir. Malvarlığı dondurma kararı kişinin sahip olduğu hisse üzerindeki tasarruf yetkisini kaldırır. Bu karar, kişinin ortağı olduğu şirketin malvarlığının dondurulmasını gerektirmez. Hisse sahipliğinin yanı sıra kişinin şirketi doğrudan veya dolaylı kontrol ettiğine ilişkin bilgiler mevcut ise bu şirketlerinde malvarlığının dondurulması gerekir. Ancak, hisse sahipliğini her durumda doğrudan kontrol olarak değerlendirmemek gerekmektedir. **Önemli olan, malvarlığı dondurulan kişinin şirketin kararlarındaki etki gücü olacaktır.** Örneğin, TMSF kayyım yönetimindeki şirketin %100 hissesine sahip olmasına rağmen şirketin kontrolü malvarlığı dondurulan kişide olmadığı için bu şirketin malvarlıklarının dondurulması gerekmeyecektir.

Ticaret şirketleri açısından dolaylı kontrol, sadece sermaye yapısı yönüyle değil, herhangi bir ortaklık ilişkisi veya hisse sahipliği olmasa dahi, gerçek faydalanıcılık yönüyle de gerçekleşebilmektedir. Gerçek faydalanıcı, yükümlü nezdinde işlem gerçekleştiren gerçek kişileri, adına işlem yapılan gerçek kişi, tüzel kişi, veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri (resmiyette olmasa dahi) nihai olarak kontrolünde bulunduran ya da bunlar üzerinde nihai nüfuz sahibi olan gerçek veya tüzel kişileri ifade etmektedir. 6415 sayılı kanun kapsamında, şirket ortaklıkları ve yöneticilerinin gerçek durumlarının belirlenmesi konusunda yükümlülerin birtakım ödev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik’in “Gerçek faydalanıcının tanınması” başlıklı 17/A maddesi:

“(1) Yükümlüler tarafından işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır.

(2) Yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin %25’i aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliğini 6’ncı maddeye göre tespit eder.

(3) Tüzel kişiliğin %25’i aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şüphelenilmesi veya bu oranda hisseye sahip gerçek kişi ortak bulunmaması durumunda, tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır. Tespit edilen gerçek kişi ya da kişiler gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(4) 2’nci ve 3’üncü fıkralar kapsamında gerçek faydalanıcının tespit edilemediği durumlarda, ticaret sicilinde kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(5) Sürekli iş kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınır. Gerçek faydalanıcının tespit edilememesi halinde bunlar nezdinde en üst düzeyde icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilir.

(6) Bir ila beşinci fıkralar kapsamında tespit edilen gerçek faydalanıcının kimlik bilgileri alınır ve bu bilgilerin teyidi için gerekli tedbirler uygulanır. Bu kapsamda, kimlik bilgilerini içeren noter imzalı imza sirküleri kullanılabilir.

(7) Yükümlüler, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin %25’i aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimliğini 7’nci maddeye göre tespit eder. Yurtdışında mukim tüzel kişi ortakların bu kapsamda alınması gereken kimlik bilgilerinin teyidi, ilgili ülkede Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği muadili kuruluşların ya da verilerin resmi olarak tutulduğu diğer kuruluşların açık kaynakları üzerinden yapılabilir.” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

➤ Belirtilen hususlar doğrultusunda, 6415 sayılı Kanun’un 5 ila 7’nci maddeleri uyarınca malvarlığının dondurulması kararı alınan kişi, kuruluş veya organizasyonun doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde (hakimiyetinde) olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değer, ayrıca bunlar adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değer doğrudan veya dolaylı kontrolünün (hakimiyetinin) tespiti halinde malvarlığı tanımı içerisinde yer alması hasebiyle dondurulması gerekmektedir. Ancak, hisse sahipliğini her durumda doğrudan kontrol olarak değerlendirmemek gerekmektedir. Önemli olan, malvarlığı dondurulan kişinin şirketin kararlarındaki etki gücü olacaktır. Örneğin, TMSF kayyım yönetimindeki bir şirketin %100 hissesine sahip olmasına rağmen şirketin kontrolü malvarlığı dondurulan kişide olmadığı için bu şirketin malvarlıklarının dondurulması gerekmeyecektir.

2) Malvarlığının dondurulması kararı alınan kişinin çekin keşidecisi veya hamili alacaklı olduğu durumlarda;

- Çeke el konulup konulmayacağı ?
- Çek karşılığının malvarlığının dondurulması gerekçesiyle bloke olması durumunda, çekin arkasına düşülecek şerh bilgisi ?
- Çek karşılıksız işlemine tabi tutulacak ise banka yükümlülük tutarının ödenip ödenmeyeceği? Soruları mevcuttur.

➤ Malumları olduğu üzere 6415 sayılı “Dondurulan malvarlığının yönetimi” başlıklı 13’üncü maddesinde “Dondurulmasına karar verilen malvarlığının yönetiminin, ilgili gerçek veya tüzel kişiye ait olduğu, malvarlığı dondurulan gerçek kişinin ve bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının asgari geçimlerini sağlamak veya ticari işletmeler ve diğer tüzel kişilerin faaliyetlerine devam edebilmelerini temin etmek üzere; kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması işlemlerinin Başkanlığın izniyle yapılabilecekleri” hükmü yer almaktadır. Ayrıca 6415 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinde malvarlığının tanımı yapılmış olup; bu tanımda gerçek veya tüzel kişilerin mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelirlere de yer verilmiştir. Yine aynı madde içerisinde fonun tanımı yapılmış olup; bu tanıma göre “Fon: Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi, ifade eder” denilmiştir. Bu kapsamda kıymetli evrakların fon tanımı içerisinde yer aldığı ve bir malvarlığı değeri olarak dondurulması gerektiği, bu kapsamda hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişilerin çek dahil bütün kıymetli evraklar üzerindeki tasarruf yetkilerinin ve bunlara ait diğer tüm işlemlerin Başkanlığın iznine tabi olduğu, değerlendirilmektedir. Ayrıca Mali Suçları Araştırma Kurulu’nun 12 Sıra No’lu Tebliği’nin 3.4.3. Kıymetli Evrak Üzerindeki Tasarruf Yetkisinin Kullanılması başlıklı bölümünde “Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyonlar kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisini ancak bu kıymetli evraka ilişkin olarak Başkanlıkça düzenlenen izin belgesi ile birlikte kullanabilirler. Malvarlığı dondurulan kişi, kuruluş veya organizasyonlara kararın Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten sonra finansal kuruluşlar tarafından çek karnesi verilemez. Bu tarihten önce verilmiş olan çek karnelerine ilişkin bilgiler, resmi talebin kendilerine ulaşmasını takiben 7 gün içinde finansal kuruluşlar tarafından kendilerine yapılan bildirimde kullanılan tebliğ yöntemi kullanılarak Başkanlığa bildirilir. Malvarlığının dondurulması kararının resmi gazetede yayımlandığı tarihten sonra malvarlığı dondurulan kişi tarafından izin belgesi olmaksızın kendi namına veya hamiline düzenlenmiş bir çekin finansal kuruluş nezdinde tahsile verilmesi halinde çekin ödenmeyeceği ve durumun Başkanlığa bildirileceği, malvarlığının dondurulması kararından sonra malvarlığı dondurulan kişi tarafından karara aykırı olarak yapılan her türlü işlemin hükümsüz olduğu” bilgisine yer verilmiştir. Dolayısıyla kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması işlemlerine ilişkin Başkanlığın izninin olmadığı varsayımı altında, karara aykırı olarak yapılan her türlü işlemin hükümsüz olduğu, malvarlığının dondurulması kararı alınan kişinin çekin keşidecisi veya hamili alacaklı olduğu durumlarda; ilgili banka tarafından çeke el konularak durumun Başkanlığa bildirilmesi gerektiği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri dikkate alınarak çekin arkasına şerh bilgisinin de düşülebileceği, yapılan işlemin hükümsüz olması dolayısıyla çekin karşılıksız işlemine tabi tutulması durumunun

ve banka yükümlülük tutarının ödenip ödenmeyeceği hususunun meydana gelmeyeceği, hamilin çekin ödememe veya banka kaynağının ödememe gerekçesini yazılı talep etmesi durumunda müşteriye ilgili mevzuat ve malvarlığının dondurulması kararı kapsamında cevap verilebileceği, kıymetli evrak üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması işlemlerine ilişkin Başkanlığın izninin olması durumunda ise çekin karşılıksız işlemine tabi tutulması halinde durumun Başkanlığa bildirilmesi gerektiği ve banka yükümlülük tutarının ödenip ödenmeyeceği hususunun da Başkanlığın iznine tabi olduğu değerlendirilmektedir.

3) Malvarlığı dondurulan şahsın Bankamıza kredi borcu var. Her ay ödeme gününde bu borcu hesabından otomatik olarak tahsil edebilir miyiz? Bu çerçevede izin almamız mümkün mü? Malvarlığı dondurulan kişiden Bankamızın alacakları için alacak talebinde bulunduğumuzda; başvurumuzun onaylanması halinde şahsın hesaplarından borçlarımızı tahsil edebilir miyiz?

- 6415 sayılı Kanun uyarınca; dondurulan malvarlığının yönetimi, hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen gerçek veya tüzel kişiye aittir. Bankanızın, malvarlığı dondurulan şahıstan alacakları için gerekli bilgi ve belgelerle birlikte Başkanlığımıza 30 gün içinde bildirimde bulunulması gerekmektedir. Başkanlığımızca yapılacak inceleme neticesinde alacak talebinin uygun görülmesi halinde **malvarlığı dondurulan şahsa**, alacak talebinde belirtilen tutarla sınırlı olmak üzere ve ilgili hesap üzerinden bu ödemeyi yapması için malvarlığına erişim izni verilir. Anlaşıldığı üzere; Alacağın otomatik tahsiline yönelik izin verilmesi gibi bir durum mevzuatımız açısından mümkün olmadığı gibi; alacak talebinin olumlu sonuçlanması da erişim izninin, alacağın tahsil edilmesi amacıyla Banka'ya verildiği anlamını taşımamaktadır.

4) Malvarlığı dondurulan kişinin vadeli hesaplarında meydana gelen artışlar, MASAK Başkanlığına bildirilmeli midir? Meydana gelen artışlar için alınması gereken aksiyon nedir? Bankamızda maaş hesabı olan müşterilerimiz var. Her aylık maaş yattığında, artış yaşandığı için bildirim yapmamız gerekir mi?

- 6415 sayılı Kanun uyarınca; malvarlığında meydana gelen her türlü artış, malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir. 12 no'lu MASAK Genel Tebliği'nde (2.4. bölümünde) yer verilen, bu konuyla ilgili örnek olaylar aşağıda sunulmuştur:

Örnek Olay-1

Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişinin XYZ bankasında malvarlığı bulunmadığı hususu banka tarafından yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilmiştir. Daha sonraki bir tarihte XYZ bankasına malvarlığı dondurulan kişinin ismine havale/EFT gelmiştir. Bu durumda, gelen havale/EFT tutarı dondurulur ve durum ivedilikle Başkanlığa bildirilerek Başkanlığın talimatına göre hareket edilir.

Örnek Olay-2

Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişinin XYZ bankasında sıfır bakiyeli bir hesabının bulunduğu başkaca bir malvarlığı bulunmadığı hususu banka tarafından yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilmiştir. Daha sonraki bir tarihte malvarlığı dondurulan kişinin XYZ Bankasındaki

hesabına bir havale/EFT gelmesi durumunda ise hesaptaki bu artış malvarlığının dondurulması hükümlerine tabi tutularak yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilir.

Örnek Olay-3

Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişinin XYZ bankasında vadeli mevduat hesabı bulunduğu banka tarafından yedi gün içerisinde Başkanlığa bildirilmiştir. Dondurma kararından sonra bu hesaba ilişkin olarak işleyen faiz de hesaba ilave edilir ve dondurma hükümlerine tabi tutulur.

5) CMK 128. Madde kapsamında TMSF’ nin Kayyım olarak atandığı kişi/kuruluşların aynı zamanda malvarlığının dondurulması durumunda alınması gereken aksiyon nedir?

➤ Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun kayyım olarak atanması hususu, malvarlığı dondurulan bir kişi hakkındaki kararın kaldırılması anlamı taşımayacağı gibi kişinin banka hesapları üzerindeki blokeyi de kaldıramaz. TMSF’nin 6415 sayılı Kanun hükümleri uyarınca dondurulan malvarlığının yönetimi için MASAK Başkanlığı’ndan izin alınması gerekmektedir.

6) İcra takibi yapılan bir şahsın malvarlığı dondurulduğunda Bankadaki hesaplarından icra dairesine ödeme yapılabilir mi?

➤ İzin kapsamı dışında bırakılan ancak Başkanlığımızın istediği takdirde izne tabi tutabileceği; kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak vergi, harç, sosyal güvenlik primi gibi ödemeler bu kapsamda değerlendirilmemelidir. Mevzuatımızda açıkça düzenlenmiş olmasa da; icra takibi alacaklısının özel kişiler olabilmesi mümkündür. Bu nedenle icra takibine düşen bir alacak için Banka tarafından ödeme yapılmadan önce Başkanlığımızdan izin alınmalıdır.

7) Malvarlığı dondurulan şahsın otomatik ödeme talimatları (fatura vs.) konusunda yapılması gereken işlem nedir?

➤ İzin kapsamı dışında bırakılan fakat Başkanlığımızın istediği takdirde izne tabi tutabileceği ödemeler; kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak kira, vergi, harç, sosyal güvenlik primi gibi zorunlu ödemelerdir. Fatura, kredi borcu vs. gibi ödemeler için verilmiş olan otomatik ödeme talimatı, malvarlığının dondurulması kararıyla birlikte iptal edilmelidir. Çünkü bahsi geçen ödemeler, izne tabi tutulan ödemelerdir.

8) Ödeme kuruluşları aracılığıyla temsilcilikler nezdinde gerçekleştirilecek uluslararası para transferlerinde gönderici veya alıcı tarafında yer alanlar hakkında uygulanması gereken işlem nedir?

1- Yurtdışından Gelen Transferler Yönünden

a. Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş yurtdışında mukim bir kişi tarafından Türkiye’de bulunan alıcılara para transferi yapılmak istenildiğinde:

Bilindiği üzere 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun 2’nci maddesinin c bendinde:

“Fon: Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belgeyi” içermekte olup,

İlgili kanunun 2’nci maddesinin ç bendinde:

“Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin;

1) Mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,

2) Adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,”

ifade edeceğinden, bahse konu transferin içeriğinin malvarlığı dondurulan bir şahsa ait olmasıyla bildirimine konu transferin ilgili kanun hükümlerince değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yine 6415 sayılı Kanununun 2’nci maddesinin d bendi kapsamında malvarlığı dondurma işlemleri:

“Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanmasını ifade eder.” hükmü yer almaktadır.

Bu doğrultuda bahse konu transferin 6415 sayılı Kanun 10’uncu maddesi kapsamında:

“Malvarlığının dondurulması kararına aykırı olarak yapılan her türlü tasarruf ve işlem hükümsüzdür. Bu tasarruf ve işlemlerle ilgili olarak 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun iyiniyetin korunmasına ilişkin hükümleri saklıdır.” hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerekecektir.

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 15’inci maddesinde:

“(1) Dondurulmasına karar verilen malvarlığının mülkiyeti ilgili gerçek veya tüzel kişide kalmak üzere, bu malvarlığı maddedeki esaslar çerçevesinde Başkanlığın izniyle yönetilir.

(2) Malvarlığı dondurulan kişiler, Başkanlıkça izin verilecek işlemler (Mülga ibare:RG-26/2/2021-31407) dışında bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar.” hükümleri yer almaktadır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği’nin (Sıra No: 12) 3’üncü maddesinde:

“1. Dondurulmasına karar verilen malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi ancak Başkanlığın vereceği izin ile kullanılabilir. Başkanlıkça izin verilen haller dışında, malvarlığı dondurulanlar bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine,

transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar. Uygulayıcılar da bu tür işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlayamaz ve kolaylaştıramazlar.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca söz konusu transferin malvarlığının dondurulması kararı hükümlerine aykırı bir işlem olarak değerlendirilerek dondurulması ve şahsın herhangi bir işlem yapmasına izin vermeyecek şekilde gerekli tedbirlerin alınması, sonrasında söz konusu işlemle ilgili Başkanlığımıza bilgi verilmesi gerekmektedir.

b. Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş Türkiye’de mukim bir şahsa yurtdışında bulunan göndericiler tarafından para transferi yapılmak istenildiğinde:

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 15’nci maddesinin onbirinci bendinde:

“Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlara dondurma kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme, ancak bu kişilere ait bir banka hesabına yapılabilir. Malvarlığı dondurulan kişinin merkezi veya şubesi Türkiye’de bulunan bir bankada hesabı yoksa Başkanlık tarafından kişi adına hesap açtırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bilindiği üzere 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 12’nci maddesinin altıncı bendi kapsamında:

“Malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi hâlinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümler uyarınca Türkiye’de malvarlığının dondurulması kararı verilmiş kişilere gönderilen transferlerin yurtiçi ya da yurtdışı olmasına bakılmaksızın bu kapsamda değerlendirilmesi, ilgili Kanun hükümleri kapsamında malvarlığı dondurulan kişi adına gelen tutarlara yönelik gerekli bloke işlemlerinin uygulanması, sonrasında Başkanlığımıza söz konusu işlemlere ilişkin bilgi verilmesi gerekmektedir.

2- Türkiye’den Yurtdışına Gönderilen Transferler Yönünden

a. Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş Türkiye’de bulunan bir kişi tarafından yurtdışında bulunan alıcılara para transferi yapılmak istenildiğinde;

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 13’üncü maddesinin ikinci fıkrasında:

“Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren, karara aykırı olarak yapılan malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik her türlü işlem hükümsüzdür. Bu tasarruf ve işlemlerle ilgili olarak 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun iyi niyetin korunmasına ilişkin hükümleri saklıdır.” hükmü yer almaktadır.

Yine ilgili Yönetmelik’in 15’inci maddesinde:

“(1) Dondurulmasına karar verilen malvarlığının mülkiyeti ilgili gerçek veya tüzel kişide kalmak üzere, bu malvarlığı maddedeki esaslar çerçevesinde Başkanlığın izniyle yönetilir.

(2) Malvarlığı dondurulan kişiler, Başkanlıkça izin verilecek işlemler dışında bu malvarlığının ortadan kaldırılmasına, tüketilmesine, dönüştürülmesine, transferine, devir ve temlik edilmesine veya sair tasarruflara yönelik işlemlerde bulunamazlar.” hükümleri yer almaktadır.

Belirtilen hükümlerce, hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişilerin gerçekleştirmek istedikleri söz konusu transferlerin malvarlığının dondurulması kararı hükümlerine aykırı bir işlem olarak değerlendirilerek bu işlemlere müsaade edilmemesi gerekmektedir.

b. Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş Türkiye’de bulunan bir kişinin yurtdışındaki hesaplarına Türkiye’de bulunanlar tarafından para transferi yapılmak istenildiğinde:

Bir kişi veya kuruluş hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmesi bu kişiler aleyhine malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanması anlamına gelmektedir.

6415 sayılı Kanununun 13’üncü maddesinin beşinci fıkrasında:

“Hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş olanlara dondurma kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren yapılacak her türlü ödeme, ancak bu kişilere ait bir banka hesabına yapılabilir. Malvarlığı dondurulan kişinin merkezi veya şubesi Türkiye’de bulunan bir bankada hesabı yoksa Başkanlık tarafından kişi adına hesap açtırılır.” hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda, hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilmiş Türkiye’de yerleşik bir kişinin yurtdışındaki hesaplarına Türkiye’de bulunanlar tarafından herhangi bir para transferinin yapılması durumu dondurma hükümlerine aykırılık teşkil etmekte olup ilgili transfere engel olunarak işlemin gerçekleştirilmemesi gerekmektedir. Üçüncü kişiler tarafından hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişiye yapılan ödemeler ancak o kişinin Türkiye’deki banka hesaplarına yapılır. Bu kapsamda Temsilcilikleriniz vasıtasıyla yapılacak ödeme işlemlerinin gerçekleştirilmesine izin verilmemesi ve söz konusu durumun Başkanlığımıza bildirimini sağlanması gerekmektedir.

Türkiye’deki temsilcilikleriniz nezdinde işlem gerçekleştirenlerden hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilenlerin kimlik tespitleri, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik’in “*Müşterinin Tanınmasına İlişkin Esaslar*” başlıklı hükümlerince belirlenmiştir. Tedbirler Yönetmeliğinin 5’nci maddesi uyarınca:

“(1)Yükümlüler;

a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,

b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yetmişbeşbin TL veya üzerinde olduğunda,(2)

c) Elektronik transferlerde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yedibinbeşyüz TL veya üzerinde olduğunda,(2)

ç) (Mülga: 28/12/2009-2009/15720 K.)

d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,

e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin, kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

(2) Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanır.” hükümleri yer almaktadır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu
Başkanlığı
Hazine ve Maliye Bakanlığı
A Blok Dikmen Cad. 06100
Dikmen/ANKARA